Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

2500 EA

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
T 070 333 44 44

Onze referentie
2026-0000412086

Datum 26 november 2026
Betreft Opvolging aanbevelingen CSM Europees Nederland

Tijdens het Commissiedebat Armoede en Schulden van 14 oktober jl. heb ik het lid Bolhuis (PRO) toegezegd om toe te lichten welke aanbevelingen van de Commissie Sociaal Minimum voor Europees Nederland (CSM) niet zijn opgevolgd en hoe de regering daartegenover staat. Met deze brief wil ik hieraan invulling geven door u, mede namens de minister van Werk en Participatie, een overzicht te geven van hoe het kabinet invulling heeft gegeven aan de aanbevelingen van de CSM in den brede. Aan het einde van deze brief ga ik ook in op jongeren met geldzorgen, naar aanleiding van een toezegging in het mondeling vragenuur van 17 november jl.

In 2022 is de CSM ingesteld. De CSM heeft zich gebogen over twee fundamentele vragen: de eerste vraag betreft de brief of het sociaal minimum voldoende is om van rond te komen en om deel te nemen aan de samenleving. De tweede vraag betreft de systematiek van het sociaal minimum. Dat heeft geleid tot twee rapporten die in 2023 zijn uitgebracht met de titel ‘Een zeker bestaan. Naar een toekomstbestendig stelsel van het sociaal minimum’. Op 10 oktober 2023 is een kabinetsreactie hierop aan uw Kamer aangeboden. Daarnaast is er een Commissie Sociaal Minimum Caribisch Nederland ingesteld. In eerdere Kamerbrieven, onder meer op 2 februari 2024, is aan uw Kamer toegelicht hoe het kabinet invulling geeft aan de aanbevelingen die deze Commissie heeft gedaan.

De rapporten van de CSM zijn voor het kabinet, maar zeker ook voor de mensen in armoede, heel waardevol. Het kabinet vindt het belangrijk dat het sociaal minimum toereikend is en blijft werken aan het verbeteren en vereenvoudigen van het stelsel van sociale zekerheid, zodat het voor inwoners eenvoudiger wordt om die regelingen aan te vragen waar aanspraak op gemaakt kan worden.

De CSM heeft twee rapporten uitgebracht. In het eindrapport is dit samengebracht tot twee pijlers van aanbevelingen. Een pijler over toereikend inkomen en een pijler over een voorspelbaar en toegankelijk stelsel dat uitvoerbaar en houdbaar is. Deze indeling houdt het kabinet in deze brief ook aan.

Pijler I Toereikend inkomen
Ten aanzien van de pijler over een toereikend inkomen heeft de CSM een viertal aanbevelingen gedaan.

1. Verhoog op korte termijn het minimumloon en de bijstand, en eventueel ook de huurtoeslag
2. Verhoog op korte termijn de kinderbijslag en/of het kindgebonden budget, in het bijzonder de bedragen voor oudere kinderen
4. Accepteer dat arbeidsmarktprikkels verslechteren bij een hoger inkomen voor mensen op het sociaal minimum

De CSM concludeerde in 2023 dat veel huishoudens maandelijks geld tekortkwamen. Sinds het verschijnen van de CSM-rapporten zijn er verschillende stappen gezet om het inkomen van huishoudens op minimumniveau te verhogen, onder meer met verhogingen van de huurtoeslag en het kindgebonden budget. Zo ging de huurtoeslag met ongeveer 50 euro per huishouden per maand omhoog (bovenop reguliere indexatie). En de kindbedragen binnen het kindgebonden budget zijn met ongeveer 90 tot 150 euro per kind per maand verhoogd (bovenop reguliere indexatie), waarbij de bedragen voor kinderen van 12 jaar of ouder meer zijn verhoogd dan de bedragen voor kinderen jonger dan 12 jaar. Daardoor is de financiële situatie van veel huishoudens op sociaal minimum sterk verbeterd ten opzichte van 2023. Vorig jaar bleek uit een nieuwe analyse dat huishoudens in principe voldoende inkomen hebben voor minimaal noodzakelijke uitgaven, als zij de uren werken waar zij toe in staat zijn, alle landelijke regelingen aanvragen waar zij recht op hebben, goed met geld kunnen omgaan en geen onvermijdbare hoge uitgaven hebben. Een aantal huishoudtypen heeft ook enige ruimte om tegenvallers op te vangen, al is deze ruimte beperkt.[1]

Om te zorgen dat de inkomensverhoging niet ten koste gaat van de bereidheid om (meer) te werken zijn er ook een aantal zaken die er juist voor zorgen dat werken loont. Bijvoorbeeld om werken vanuit een bijstandsuitkering te stimuleren, worden per 1 januari 2027 de bijverdiengrenzen verruimd. Mensen in de bijstand die deeltijd werken, mogen voortaan een jaar lang 15% van hun inkomsten behouden, mits het bijdraagt aan hun arbeidsinschakeling. Zoals afgesproken in het coalitieakkoord werkt het kabinet in overleg met gemeenten aan vereenvoudiging en een basisniveau van aanvullende gemeentelijke regelingen. In deze gesprekken zal ook aandacht zijn voor het principe werk moet lonen, bijvoorbeeld door gemeentelijk regelingen geleidelijker af te bouwen. Het verhogen van het inkomen op sociaal minimum betekent dan ook niet in alle gevallen dat de arbeidsmarktprikkel verslechtert.

3. Veranker in de wet dat de regering elke vier jaar het sociaal minimum herijkt, en hierover advies vraagt aan een commissie met experts

Op dit moment is niet in de wet verankerd dat het kabinet elke vier jaar advies vraagt aan een commissie met experts over het sociaal minimum. Wat het kabinet betreft is dit ook niet nodig, omdat het kabinet de armoedecijfers betrekt bij de jaarlijkse koopkrachtbesluitvorming in augustus.

[1] Zie SZW (2025): *Analyse toereikendheid inkomen op sociaal minimum*, bijlage bij *Routekaart Hervormingsagenda inkomensondersteuning* (link).

De CSM toetste in 2023 in hoeverre het inkomen op sociaal minimum toereikend was voor minimaal noodzakelijke uitgaven. De CSM baseerde haar advies destijds op de minimumvoorbeeldbegrotingen van het Nibud. In deze minimumvoorbeeldbegrotingen is voor verschillende huishoudtypen opgenomen hoeveel geld zij minimaal nodig hebben voor verschillende uitgavenposten. Nibud indexeert alle bedragen in de minimumvoorbeeldbegrotingen elk jaar, en elke vier à vijf jaar worden de begrotingen herijkt.

De minimumvoorbeeldbegrotingen, waarop het advies van de CSM was gestoeld, vormen ook de basis voor de gezamenlijke armoedegrens van CBS, Nibud en SCP. Aan de hand van deze armoedegrens wordt – zoals de CSM in 2023 ook deed – getoetst in hoeverre het inkomen van huishoudens toereikend is voor minimaal noodzakelijke uitgaven. Huishoudens met een inkomen lager dan de armoedegrens, worden aangemerkt als arm. CBS rapporteert jaarlijks over de ontwikkeling van de armoedecijfers in het verleden en CPB raamt voor toekomstige jaren de verwachte ontwikkeling van de armoedecijfers.

Het kabinet betrekt ontwikkelingen van de armoedecijfers – en ook eventuele ontwikkelingen van de armoedegrens als gevolg van een herijking – bij de jaarlijkse koopkrachtbesluitvorming in augustus. Indien nodig kan het kabinet dan het inkomen op minimumniveau bijsturen. Elke vier jaar advies vragen aan een commissie met experts (die hiervoor speciaal zou moeten worden opgericht) is daarom overbodig, en past bovendien niet bij het streven naar een kleinere overheid.

Pijler II Voorspelbaar en toegankelijk stelsel dat uitvoerbaar en houdbaar is
Om te komen tot een voorspelbaar en toegankelijk stelsel dat uitvoerbaar en houdbaar is, heeft de CSM een zestal aanbevelingen gedaan.

1a. Zorg voor soepele overgangen tussen uitkering en werk.

Met het meerjarige programma Simpel Switchen in de Participatieketen heeft het ministerie van SZW de afgelopen jaren samen met het ministerie van VWS en landelijke partners, professionals en ervaringsdeskundigen ingezet op het versoepelen van de overgangen tussen uitkering en werk en tussen dagbesteding en werk. Vanuit dit programma worden professionals en organisaties in de uitvoeringspraktijk proactief en doelgericht geïnformeerd, geïnspireerd en ondersteund, zodat zij daadwerkelijk procesveranderingen in hun eigen organisatie kunnen doorvoeren. Hiertoe zijn producten ontwikkeld en overzichtelijk samengebracht in het Simpel Switchen Kompas. We leren ook in de praktijk. In vier lerende praktijken in Eindhoven, Rotterdam, Veenendaal en Weert is in kaart gebracht hoe verschillende Simpel Switchen aanpakken in de praktijk werken. Gemeenten, zorgorganisaties, sociaal ontwikkelbedrijven, UWV en werkgevers werken samen om het switchen mogelijk te maken. Daarnaast zijn aanpassingen in wet- en regelgeving doorgevoerd. Begin dit jaar zijn de eerste wetswijzigingen van de ‘Participatiewet in Balans’ in werking getreden. Per 1 januari 2027 volgt nog een aantal wetsaanpassingen dat bijdraagt aan het versoepelen van de overgang tussen uitkering en betaald (deeltijd) werk (bijvoorbeeld het verruimen van de bijverdiengrenzen en het bufferbudget).

De komende tijd ligt de focus op het bestendigen van Simpel Switchen in de uitvoeringspraktijk, het verder ondersteunen van professionals, het verbeteren van

financieel inzicht voor mensen bij het zetten van een stap en het vergemakkelijken van het switchen tussen dagbesteding en vormen van betaald werk.
De minister van Werk en Participatie is bovendien het programma Nederland Werkt aan het uitwerken. Met als uitgangspunt de ambitie dat werk en meedoen centraal moet komen te staan in alle haarvaten van de sociale zekerheid en dat iedereen die wil en kan bijdragen op de arbeidsmarkt daar de kans toe krijgt. Soepele overgangen tussen uitkering en werk zijn daarvoor cruciaal. Uw Kamer wordt over dit programma begin 2027 geïnformeerd.

1b. Bied gemeenten meer mogelijkheden om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk te helpen en investeer in vormen van zinvolle tijdsbesteding voor mensen die niet kunnen werken.

De wet Participatiewet in balans is op 30 september 2025 in de Eerste Kamer aangenomen en treedt gefaseerd in werking. Vanaf januari 2027 treden de laatste onderdelen van de wetswijziging in werking, waaronder wijzigingen die gemeenten beter in staat stellen om mensen passend te ondersteunen naar participatie en werk. De verschillende verplichtingen worden omgevormd tot een brede participatieplicht, mensen krijgen het recht op het eigenstandig vormgeven van hun participatie en de aanspraak op ondersteuning wordt uitgebreid met ondersteuning bij maatschappelijke participatie.

Dit najaar stuurt de Minister voor Werk en Participatie een brief aan uw Kamer met vervolgstappen rondom de Participatiewet en hoe deze gemeenten beter in staat kunnen stellen om meer mensen aan het werk te helpen.

2. Zorg dat landelijke regelingen toereikend zijn voor het merendeel van de mensen op het sociaal minimum. Centraliseer lokale regelingen waar mogelijk, zoals een aanvullende zorgverzekering en harmoniseer de voorwaarden voor overige lokale regelingen. Wees terughoudend met het belasten van gemeenten met nieuwe taken.

Het eerste deel van de brief (pijler I) gaat al in op de stappen die het kabinet heeft gezet om ervoor te zorgen dat het inkomen uit landelijke regelingen toereikend is voor het merendeel van de mensen op het sociaal minimum. Het kabinet is met VNG en Divosa in gesprek om invulling te geven aan het tweede deel van deze aanbeveling. Inzet van het kabinet is om in overleg met gemeenten tot vereenvoudiging en een basisniveau van gemeentelijke regelingen te komen. Hierbij zal tevens nader worden onderzocht wat er mogelijk meer centraal geregeld/geüniformeerd kan worden (bijv. de gemeentepolis). Zoals toegezegd in het Commissiedebat van 14 oktober 2026 zal ik uw Kamer in het eerste kwartaal van 2027 informeren over de eerste uitkomsten van deze gesprekken.

3a. Bied en benut ruimte voor maatwerk om schrijnende gevallen op te lossen, zoals bij jongeren tussen de 18 en 21 jaar.
Met de Participatiewet in balans is de aanvullende jongerennorm geharmoniseerd en van de bijzondere bijstand overgeheveld naar de algemene bijstand. Gemeenten kunnen in knellende situaties de vierwekenzoektermijn loslaten en jongeren kunnen nu ook gebruikmaken van de bijverdienregeling.
Daarnaast werkt het kabinet op dit moment aan een wetswijziging om jongeren tussen de 18 en 21 jaar, die niet kunnen terugvallen op de onderhoudsplicht van hun ouders, recht te geven op de geldende bijstandsnorm voor personen van 21 jaar en ouder (Vereenvoudigingswet tweede editie SZW van 2 september 2026, Overheid.nl | Consultatie Vereenvoudigingswet tweede editie SZW). Samen met Divosa heeft SZW

bovendien een handreiking gemaakt om gemeenten te helpen met het leveren van maatwerk aan jongeren in een kwetsbare positie.

3b Borg de beslagvrije voet…

De beslagvrije voet wordt toegepast in alle situaties van (samenloop van) beslagen en verrekeningen. In de tussentijdse evaluatie van 2024 is geconcludeerd dat de vaststelling van de beslagvrije voet sinds de inwerkingtreding van de vereenvoudigde beslagvrije voet aanzienlijk is verbeterd. De beslagvrije voet is geen wettelijke verplichting bij betalingsregelingen. Wel dragen verschillende ontwikkelingen eraan bij dat mensen ook bij een betalingsregeling mensen voldoende geld overhouden om van te kunnen leven. Een toenemende groep private schuldeisers committeert zich aan het afsprakenkader sociaal incasseren van de SFGN waarin is afgesproken dat bij betalingsafspraken wordt uitgegaan van het vrij te laten bedrag. Het vrij te laten bedrag is een norm die is gebaseerd op de beslagvrije voet. In veel gevallen valt het vrij te laten bedrag hoger uit dan de beslagvrije voet. De publieke Rijksuitvoeringsorganisaties hanteren op dit moment bij (maatwerk)betalingsregelingen verschillende methoden om de afloscapaciteit te bepalen, waaronder de beslagvrije voet. Naar aanleiding van een onderzoek waarin deze verschillende methoden zijn vergeleken, wordt momenteel verkend op welke manier de maatwerk betalingsregelingen van de overheid kunnen worden geharmoniseerd, waarbij in ieder geval de beslagvrije voet wordt geborgd. Daarnaast is het collectief afbetalingsplan in ontwikkeling waarmee coördinatie mogelijk wordt in het geval iemand bij verschillende schuldeisers schulden heeft en er nog geen beslag is gelegd. Ook hierbij is het kabinet voornemens om de beslagvrije voet als ondergrens te hanteren. Het streven is een wetsvoorstel waarin de wettelijke kaders voor het collectief afbetalingsplan worden vastgelegd in het voorjaar van 2027 in internetconsultatie te brengen.

3c. …en voorkom kostenoploop bij situaties van schulden.

De CSM heeft geadviseerde kostenoploop bij situaties van schulden te voorkomen. Met de *aanpak civiele invordering* beoogt het kabinet te komen tot een stelsel waarin (kleine) schulden minder snel en minder vaak uitgroeien tot problematische schulden. Concreet wil het kabinet hiertoe een zorgplicht introduceren voor gerechtsdeurwaarders (met bijbehorende instrumenten) en het instrument van een collectief afbetalingsplan wettelijk borgen, zodat dit zowel voor debiteuren als schuldeisers een aantrekkelijk instrument wordt.[2] Het collectief afbetalingsplan is een gecoördineerde betalingsregeling waarbij de beschikbare afloscapaciteit (in beginsel) naar rato wordt toebedeeld aan de schuldeisers. Door de focus op de totale schuldenlast, voorkomt een collectief afbetalingsplan dat schuldeisers met elkaar concurreren om de afloscapaciteit van de burger en overgaan tot beslaglegging, waardoor de kosten van invordering snel oplopen en (kleine) schulden sneller problematisch kunnen worden.
De zorgplicht voor gerechtsdeurwaarders geeft deurwaarders enerzijds de mogelijkheid om mensen met (dreigende) problematische schulden door te verwijzen naar schuldhulp en anderzijds - als *ultimum remedium* – de bevoegdheid om een ambtshandeling niet te uit voeren als dit leidt tot een nodeloze kostenoploop van schulden. Het collectief afbetalingsplan en de zorgplicht gerechtsdeurwaarders kunnen er gezamenlijk aan bijdragen de kostenoploop bij situaties van schulden te beperken.

[2] Kamerstukken II 2025/26, 24 515, nr. 822.

3d. Zorg voor een betere aansluiting van inkomensondersteuning met de momenten waarop huishoudens hun uitgaven moeten doen.

Veel mensen in Nederland hebben te maken met verschillende maandelijks terugkerende inkomsten- en uitgavenmomenten. Momenten waarop inkomsten binnenkomen en vaste lasten uitgaan zijn niet altijd op elkaar afgestemd. Daarom adviseert de CSM om te zorgen voor een betere aansluiting van inkomensondersteuning met de momenten waarop huishoudens hun uitgaven moeten doen. Deze aanbeveling heb ik verder onderzocht. Hiervoor heb ik een haalbaarheidsstudie laten uitvoeren. De resultaten van dit onderzoek worden met reactie voor het kerstreces naar de Tweede Kamer verzonden.

4.Versterk de wettelijke positie van kinderen als ouders niet aan de onderhoudsplicht voldoen, onder meer door een wettelijk recht op basisvoorzieningen (water en energie) te regelen. Breid de mogelijkheden uit om bedragen direct uit te betalen aan minderjarige kinderen als de situatie daar om vraagt.

Het is belangrijk dat kinderen toegang hebben tot basisvoorzieningen. De rechter oordeelde in 2024 dat minderjarige kinderen beter beschermd moeten worden tegen afsluiting van drinkwater. Naar aanleiding van dit arrest heeft de toenmalige minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) toegezegd de afsluitregeling aan te passen. De aanpassing van de afsluitregeling is nog niet gerealiseerd. Het ministerie van IenW werkt dit nog uit. Na het arrest heeft de minister alle drinkwaterbedrijven per brief verzocht de mogelijk onrechtmatige situaties zo snel mogelijk op te heffen en nieuwe situaties te voorkomen. Alle drinkwaterbedrijven hebben aangegeven dit beleid te volgen.

Daarnaast is ingezet op het stimuleren van sociaal incasseren en het verbeteren van vroegsignalering. Het doel van sociaal incasseren is om met huishoudens met betalingsachterstanden vaker haalbare betalingsregelingen af te spreken. Met de verbetering van vroegsignalering wordt beoogd het gemiddelde landelijke bereik te verdubbelen en de ongewenste uitval van signalen, bijvoorbeeld door onvoldoende kwaliteit, te halveren. In september 2026 zijn hier bestuurlijke afspraken over ondertekend. Gemeenten ontvangen hiervoor structureel
20 miljoen euro. Met deze inzet wordt beoogd afsluiting van drinkwater bij huishoudens, ook met minderjarige kinderen, zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Per 1 januari 2026 is een herziene afsluitregeling voor energie in werking getreden. Hiermee zijn stappen gezet om consumenten, waaronder huishoudens met minderjarige kinderen, beter te beschermen tegen afsluiting van energie. Op dit moment wordt de Warmteregeling eveneens aangepast, waarin dezelfde uitgangspunten gehanteerd worden als de herziene afsluitregeling energie. De verwachte inwerkingtreding is 1 januari 2027.

Daarnaast is na onderzoek naar de juridische consequenties door het vorige kabinet (de staatssecretaris van SZW in overleg met de staatssecretaris van VWS) besloten om het voorbehoud op artikel 26 van het Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind (IVRK), dat alleen door Nederland werd gemaakt, in te trekken. Het gemaakte voorbehoud bepaalt dat artikel 26 niet verplicht tot een zelfstandig recht van kinderen op sociale zekerheid en financiële ondersteuning. In plaats daarvan zou dit recht steeds via de ouders moeten lopen. Het intrekken van het voorbehoud is een positief signaal richting kinderen wiens ouders niet kunnen voorzien in hun onderhoud. Het voornemen om het voorbehoud voor Nederland in te trekken, dient door het parlement te worden

goedgekeurd en geldt voor alle delen van het Koninkrijk. Er wordt momenteel onderzocht wat de praktische gevolgen zijn van het intrekken van het voorbehoud in Europees en Caribisch Nederland. Aruba, Curaçao en Sint-Maarten zullen zelfstandig beslissen.

5. Ontwikkel aanvullend beleid rond wonen, zorg en energie.

5a Zorg voor meer beschikbare sociale huurwoningen…

In de Nationale Prestatieafspraken (NPA) is afgesproken om vanaf 2029 jaarlijks 30.000 nieuwe sociale huurwoningen te realiseren. Het gaat dan niet alleen om nieuwbouw, maar bijvoorbeeld ook om woningsplitsing. De onderstaande tabel toont het totaal aantal gerealiseerde nieuwbouwwoningen door corporaties. Daarbij maakt het CBS geen onderscheid tussen sociale huur en overige huur. De aantallen in de tabel hebben betrekking op zelfstandige eenheden, onzelfstandige eenheden zijn hierin dus niet meegenomen.

Tabel: Aantal gerealiseerde nieuwbouwwoningen door corporaties*

2021	13.100
2022	13.100
2023	14.300
2024	18.500
2025	21.500

Bron: CBS
De tabel laat zien dat corporaties steeds meer nieuwe huurwoningen bouwen en dichter bij de afgesproken doelstelling komen. In 2025 zijn 21.500 woningen gerealiseerd door corporaties, waarvan het overgrote deel sociale huur. De voorraad kan ook toenemen door de aankoop van woningen en afnemen door bijvoorbeeld sloop. In de periode 2021 t/m 2025 is de voorraad van corporaties met 30.000 woningen toegenomen.

5b. …en bescherm huishoudens met een laag inkomen tegen hoge uitgaven aan energie…

Huishoudens met een lager inkomen en een hoge energierekening kunnen door onverwachte gebeurtenissen zoals het conflict in het Midden-Oosten, moeite hebben met het betalen van hun energierekening. Het kabinet streeft ernaar om huishoudens weerbaar te maken tegen stijgende energieprijzen en zet in op structurele oplossingen: verduurzaming van woningen en energiebesparing. Het kost tijd om deze oplossingen te realiseren. Het Noodfonds Energie is een belangrijk noodverband om mensen te helpen die nu moeite hebben om hun energierekening te betalen.
Het kabinet bereidt een Noodfonds Energie voor, zodat we de huishoudens in de meest kwetsbare positie deze winter helpen met het betalen van hun hoge energierekening. Aanvragen van een tegemoetkoming uit het Noodfonds Energie is mogelijk van 4 januari tot en met 7 mei 2027. Vanaf 1 december 2026 kunnen mensen op de website en bij het klantcontactcentrum van het Tijdelijk Noodfonds Energie informatie vinden en kunnen zij vragen stellen. Ook in 2022, 2023 en 2024 was er een Noodfonds Energie. In 2025 hebben gemeenten middelen ontvangen om inwoners met energiearmoede te kunnen benaderen die zich bij het Tijdelijk Noodfonds Energie hadden gemeld. Daarnaast dienden deze middelen als impuls om de bestaande lokale dienstverlening te versterken, zodat inwoners met energiearmoede geholpen kunnen worden met het omlaag brengen

van hun energierekening, bijvoorbeeld met verduurzamingsmaatregelen en de inzet van energiecoaches.

5c. …en [bescherm mensen] tegen een stapeling van zorgkosten.

Het kabinet heeft oog voor de stapeling van zorgkosten, zoals aangegeven in de brieven over de uitvoering van de motie Stoffer c.s. en de motie Bikker c.s. De komende tijd gaat het kabinet graag in gesprek met de Kamer over de uitwerking en vormgeving van het pakket aan maatregelen in de zorg. Bij de vormgeving van maatregelen wil het kabinet rekening houden met het VN-verdrag Handicap en draagkracht, zodat ongewenste zorgmijding waar mogelijk wordt tegengegaan.

6. Werk aan een meer fundamentele aanpassing van het stelsel van het sociaal minimum om meer voorspelbaarheid en overzichtelijkheid te bieden. Hanteer daarvoor vier leidende principes: (1) stel het bieden van inkomensbescherming en zekerheid vooraf centraal; (2) geef politieke sturing aan het proces; (3) kijk verder dan alleen financiële doelmatigheid; en (4) zorg dat de randvoorwaarden voor een stelselwijziging op orde zijn.

De CSM adviseert om bij de hervorming van het stelsel van inkomensondersteuning vier principes centraal te stellen: inkomensbescherming en zekerheid vooraf, politieke sturing, een bredere afweging dan alleen financiële doelmatigheid en goede randvoorwaarden voor stelselwijzigingen. Met de Hervormingsagenda Inkomensondersteuning (kst-26448-904) werkt het kabinet aan een zekerder en begrijpelijker stelsel, waarin (meer) werken loont. Daarbij wordt onder meer ingezet op het verminderen van niet-gebruik van regelingen en onzekerheid door terugvorderingen. De Hervormingsagenda biedt een meerjarig kader richting 2035, waarin beleidsopties stapsgewijs worden uitgewerkt, met oog voor bestaanszekerheid, inkomenseffecten en uitvoerbaarheid en in nauwe samenwerking met betrokken partijen. Specifiek schetst de CSM de werking van de Vlaamse kindregeling, die meer zekerheid biedt aan ouders. Deze regeling dient voor het kabinet als inspiratie in de uitwerking van de nieuwe kindregeling in Nederland (kst-36708-105). Daarnaast werkt de staatssecretaris van Financiën aan een hervormingsagenda voor het belasting- en toeslagenstelsel. Ook loopt er een verkenning naar een zeker en actueel toeslagenstelsel, waarbij toeslagen worden toegekend op basis van actuele informatie (kst-36708-106).

Conclusie
Alle aanbevelingen van de CSM overziend heeft het kabinet aan één aanbeveling geen opvolging gegeven: het wettelijk verankeren dat het kabinet elke vier jaar advies vraagt aan een commissie met experts over het sociaal minimum. De herijking van de minimumvoorbeeldbegrotingen door het Nibud en de herijking van de gezamenlijke armoedegrens van CBS, Nibud en SCP bieden het kabinet voldoende basis om samen de ontwikkelingen van de armoedecijfers jaarlijks bij de koopkrachtbesluitvorming indien nodig het inkomen op minimumniveau bij te sturen. Indien nodig kan het kabinet dan het inkomen op minimumniveau bijsturen. Elke vier jaar advies vragen aan een commissie met experts (die hiervoor speciaal zou moeten worden opgericht) is daarom overbodig, en past bovendien niet bij het streven naar een kleinere overheid.

Voor de andere aanbevelingen geldt dat het kabinet sinds het advies van de CSM belangrijke stappen voorwaarts heeft gezet rond de hoogte van het sociaal minimum en om te komen tot vereenvoudiging van het stelsel van inkomensondersteuning. In de komende periode blijft de inzet gericht om te komen tot verdere verbetering en vereenvoudiging van het stelsel.

Toezegging mondeling vragenuur 17 november:
doeltreffendheid campagne voor jongeren met geldzorgen

Tijdens het mondeling vragenuur van 17 november vroeg uw Kamer naar de doeltreffendheid van de SZW-campagne voor jongeren met geldzorgen. Ik heb toegezegd om dit voorafgaand aan de begrotingsbehandeling met uw Kamer te delen.

Van 12 oktober tot 15 november 2026 heeft SZW de campagne ‘stap naar hulp’ gevoerd, gericht op jongeren tussen de 18 en 27 jaar. Hierin werden jongeren gewezen op informatie over geldzaken en aangemoedigd om de stap naar hulp te zetten bij (beginnende) geldzorgen. Daarbij werd samengewerkt met Geldfit, waarmee jongeren gratis en anoniem kunnen Whatsappen, chatten of bellen en waar op de website ook een potjescheck te vinden is. Geldfit verwijst (indien nodig) door naar gratis hulp in de buurt, zoals gemeenten, vrijwilligers en maatschappelijke organisaties.

Deze campagne is grotendeels ingezet op online kanalen waar veel jongeren te vinden zijn. Door de inzet van advertenties op social media, podcasts en content creators hoopt SZW meer jongeren te bereiken, via voor hen bekende personen en platforms, en zo de drempel naar hulp te verlagen.

De campagne is recent afgerond; de uitkomsten zijn nog niet allemaal bekend. Van de gehele periode en van branded content (zoals influencers en podcasts) volgen nog cijfers. Wel zijn nu cijfers beschikbaar van de eerste twee weken van de betaalde advertenties:

- Aantal uitgekeken online video's (Youtube, Level Up, Twitch): 939.800
- Vertoning van advertenties op diverse websites (o.a. Marktplaats, Dumpert, NSMBL): 2.087.877
- Klikken vanuit social media advertenties (Instagram, Snapchat en Pinterest): 83.536

Evenals in voorgaande jaren zal ik de volledige uitkomsten met uw Kamer delen in de Voortgangsrapportage van het Nationaal Programma Armoede en Schulden.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

J.A. Vijlbrief